

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODDELEK

ZADEVA PINTAR IN DRUGI proti SLOVENIJI

(Pritožbe št. 49969/14 in štiri druge – glej dodani seznam)

SODBA

1. člen P1 • Nadzor nad uporabo premoženja • Odsotnost razumne možnosti za izpodbijanje ali zahtevanje odškodnine zaradi izrednih ukrepov nacionalne banke, s katerimi se izbrišejo delnice in obveznice • Ukrepi, ki jih ne spremljajo zadostna postopkovna jamstva proti arbitrarnosti

STRASBOURG

14. september 2021

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Pintar in drugi proti Sloveniji,

Evropsko sodišče za človekove pravice (drugi oddelek) kot senat v sestavi:

Jon Fridrik Kjølbro, *predsednik*,

Carlo Ranzoni,

Aleš Pejchal,

Valeriu Grițco,

Branko Lubarda,

Marko Bošnjak,

Saadet Yüksel, *sodniki*,

in Stanley Naismith, *namestnik sodnega tajnika*,

ob upoštevanju:

pritožb (glej dodatek) proti Republiki Sloveniji, ki jih je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču vložilo sedem slovenskih državljanov na različne datume, ki so navedeni v dodani preglednici;

sklepa, da se slovenska vlada (v nadaljnjem besedilu: vlada) obvesti o pritožbah na podlagi prvega odstavka 1. člena Protokola št. 1 in 13. člena konvencije v povezavi s prejšnjo določbo;

stališč strank;

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 6. julija 2021,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne.

UVOD

1. Zadeva se nanaša na izredne ukrepe Banke Slovenije, sprejete v letih 2013 in 2014 v zvezi z večjimi slovenskimi bankami, katerih posledica je bil izbris vseh delnic ali podrejenih obveznic, ki so jih imeli pritožniki, brez vsakršnega nadomestila. Pritožniki so se med drugim pritoževali, da ne razpolagajo s pravnimi sredstvi za učinkovito izpodbijanje ukrepov zaradi trajajočega neukrepanja države, da zagotovi pravno sredstvo, ki bi bilo učinkovito in na voljo v praksi. V podobnem položaju, v kakršnem so pritožniki, so tudi tisoči posameznikov in subjektov.

DEJSTVA

2. Podrobnejši osebni podatki pritožnikov so navedeni v dodatku.

3. Slovensko vlado sta zastopali njeni agentki ga. B. Jovin Hrastnik in ga. J. Morela.

4. V nadaljevanju so povzeta dejstva v zadevi, kot so jih predložile stranke.

5. Pritožniki so bili imetniki delnic ali podrejenih obveznic (*podrejene obveznice*, v nadaljnjem besedilu: obveznice) v treh slovenskih bankah, Novi Ljubljanski banki (v nadaljnjem besedilu: NLB), Novi Kreditni banki Maribor (v nadaljnjem besedilu: NKBM) in Banki Celje. Medtem ko so

delnice predstavljale delež lastništva banke, so obveznice običajno predstavljale terjatve, ki izhajajo iz posojilne pogodbe, ki jo je banka sklenila z vlagatelji. Podrejene obveznice so imele v primeru likvidacije nižjo prednostno stopnjo od drugih razredov obveznic.

I. OZADJE IZREDNIH UKREPOV BANKE SLOVENIJE

6. Državni zbor je 23. oktobra 2012 sprejel Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank ("Zakon o stabilnosti bank", glej 54. odstavek spodaj), ki je opredeljeval ukrepe, ki so omogočali neposredno dokapitalizacijo bank z uporabo javnih sredstev in prenosom slabih sredstev na določeno družbo v državni lasti – Družbo za upravljanje terjatev bank.

7. Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija) je 28. novembra 2012 izdala poročilo o mehanizmu opozarjanja 2013, v katerem je bilo navedeno, da razmere v Sloveniji glede stabilnosti bank ostajajo krhke, in predlagala izvedbo poglobljene analize. Nato je 10. aprila 2013 Komisija objavila poročilo "Makroekonomska neravnovesja – Slovenija 2013", v katerem je bilo med drugim ugotovljeno, da je bil bančni sektor eden od glavnih razlogov za čezmerna makroekonomska neravnovesja v Sloveniji. Ugotovilo je, da je Slovenija nadgradila pravni okvir za bančni nadzor, kar je Banki Slovenije (nacionalni centralni banki) dalo nova pooblastila, vključno s pooblastilom za povečanje osnovnega kapitala in pooblastilom za prenos sredstev banke, pa tudi za sprejetje "izrednih ukrepov" (glej 55. odstavek spodaj). V zvezi s tem je Komisija tudi poudarila naslednje:

"Nova, neodvisna in pregledna ocena bi lahko bila koristna osnova za celovito strategijo za ponovno pridobitev kredibilnosti in stabilizacijo finančnega sektorja. Strateški imperativi so ponovna pridobitev kredibilnosti in dostop do trga, izboljšanje upravljanja in dobičkonosnosti bank ter prilagajanje velikosti in krepitev bilanc stanja bank ob hkratnem zmanjševanju fiskalnih stroškov in tveganj. Za količinsko presojo izzivov in zagotovitev ustreznosti strategije, celotnega fiskalnega okvira in izbire orodij sta potrebna nov pregled kakovosti sredstev["AQR"] s strani tretje osebe in nov temeljit stresni test. V idealnem primeru bi te ocene izvedli mednarodno priznani svetovalci pod vodstvom usmerjevalnega odbora, ki bi ga sestavljale ustrezne mednarodne finančne institucije in slovenski organi. Pregled kakovosti sredstev in stresni test bi morala zajemati celoten bančni sistem (s sistemsko pomembnimi bankami, ki predstavljajo absolutni minimum) in bi služila oceni sposobnosti preživetja v celotnem sistemu. Objava uporabljenih pristopov z osnovnimi predpostavkami in glavnimi ugotovitvami bi pripomogla k večji kredibilnosti."

8. Svet Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Svet) je 9. julija 2013 izdal priporočilo Sveta z dne 9. julija 2013 o nacionalnem programu reform 2013 za Slovenijo in podal mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za obdobje 2012–2016, UL C 217, 30. 7. 2013, str. 75–80 ("priporočilo Sveta"). V zvezi z ugotovljenimi makroekonomskimi neravnovesji je priporočil, da naj Republika Slovenija sprejme različne ukrepe za zagotovitev stabilnosti bančnega sektorja, vključno z ukrepi v zvezi z javnofinančno podporo bankam, če je to potrebno. Skliceval se je tudi na neodvisne zunanje

svetovalce in vsesistemski pregled kakovosti bančnih sredstev. Poudaril je, da je treba vse ukrepe izvajati v popolni skladnosti s pravili o državni pomoči, če gre za državno pomoč.

9. Banka Slovenije se je zavezala, da bo izvedla AQR in stresne teste. Te so izvajala svetovalna podjetja, ki so delovala kot neodvisni svetovalci pod vodstvom usmerjevalnega odbora, ki je poleg Banke Slovenije in Ministrstva za finance vključeval tudi Komisijo, Evropski bančni organ (v nadaljnjem besedilu: EBA) in Evropsko centralno banko (ECB). Banke, ki predstavljajo 70 % bančnega sektorja, so bile vključene v pregled kakovosti sredstev in stresne teste, vključno z bankami, v katerih so pritožniki imeli delnice ali obveznice.

10. 30. julija 2013 je bilo objavljeno sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči od 1. avgusta 2013 za podporo ukrepom v korist bank v okviru finančne krize (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o bančništvu). Večkrat je navedla, da je treba državno podporo dodeliti pod pogoji, ki predstavljajo ustrezno porazdelitev bremena tistih, ki so vlagali v banko. Posebne določbe o porazdelitvi bremena, ki se zahteva za dodelitev državne pomoči, so vsebovane v 40. do 46. točki sporočila o bančništvu. Določbe med drugim določajo, da morajo imetniki hibridnega kapitala in podrejenih dolžniških instrumentov čim bolj prispevati k zmanjšanju kapitalskega primanjkljaja (41. točka). Poleg tega bi bilo treba v primerih, ko banka ne bi mogla več izpolnjevati minimalnih regulatornih kapitalskih zahtev, podrejeni dolg preoblikovati ali odpisati, načeloma pred dodelitvijo državne pomoči. Državna pomoč se ne sme dodeliti, preden lastniški kapital, hibridni kapital in podrejeni dolg v celoti ne prispevajo k poravnavi izgub (44. točka).

11. Državni zbor je 14. novembra 2013 sprejel novelo Zakona o bančništvu (glej 55. odstavek spodaj), ki je opredelila pogoje in pooblastila Banke Slovenije v zvezi z uporabo izrednih ukrepov prenehanja osnovnega delniškega kapitala banke in/ali izbris ali preoblikovanje podrejenih instrumentov banke, da se prepreči propad banke in ohrani stabilnost finančnega sistema.

12. Medtem so med majem 2013 in septembrom 2013 NLB, NKBM in tri druge banke zaprosile za državno pomoč.

13. 12. decembra 2013 so svetovalna podjetja predložila rezultate stresnih testov in njihove ugotovitve glede AQR v zvezi z ravniyo nadaljnjih potrebnih oslabitev v bankah. Banka Slovenije je nato ugotovila, da bi bil kapital vseh petih bank, ki so zaprosile za državno pomoč (glej 12. odstavek zgoraj), ob koncu poslovnega leta negativen in da je vseh pet bank izpolnjevalo pogoje za začetek stečaja zaradi insolventnosti, ker banke niso imele potrebnih sredstev za poplačilo svojih obveznosti.

14. 18. decembra 2013 je Komisija odobrila dodelitev državne pomoči petim zadevnim bankam (glej 12. odstavek zgoraj), slovenski organi pa so o tej pomoči izdali predhodno obvestilo. Kot predpogoj je obvestilo navajalo, da je treba zagotoviti delitev bremena med državo ter delničarji in imetniki

podrejenih instrumentov teh bank. Komisija je na primer v odločitvi o državni pomoči za NLB, izdani 18. decembra 2013, navedla:

"Slovenija se je v zvezi s tem zavezala, da bo NLB pred dodelitvijo državne pomoči v celoti odpisala lastniški kapital delničarjev in neporavnan dolg iz naslova podrejenih obveznic ter tako zagotovila skladnost z zahtevami sporočila o bančništvu iz leta 2013. Komisija pozitivno ugotavlja, da je prispevek imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov največji možni, kar zagotavlja ustrezno porazdelitev bremena. Kapitalski vložki države bodo sproščeni šele po celovitem izbrisu imetnikov podrejenih dolžniških instrumentov. Tako je zagotovljeno, da vsi obstoječi imetniki podrejenih dolžniških instrumentov v polni meri prispevajo k stroškom prestrukturiranja banke pred posredovanjem države. Po tretji dokapitalizaciji bo torej 100 % delnic banke v lasti države v primerjavi s 33,1 % pred prvim kapitalskim vložkom države."

15. Kar zadeva Banko Celje, je Banka Slovenije na podlagi AQR in stresnega testa ugotovila, da tudi ona ne izpolnjuje minimalnih kapitalskih zahtev. Ta banka je 12. marca 2014 na Ministrstvo za finance poslala zahtevo za izvedbo ukrepov po Zakonu o stabilnosti bank (glej 54. odstavek spodaj). Komisija je 16. decembra 2014 odobrila državno pomoč v korist Banke Celje.

II. ODLOČBE BANKE SLOVENIJE O IZREDNIH UKREPIH

16. Banka Slovenije je 17. decembra 2013 ob ugotovitvi, da so bili izpolnjeni pogoji iz 1. odstavka 253.a člena Zakona o bančništvu (glej 55. odstavek spodaj), sprejela odločbe o uvedbi izrednih ukrepov v zvezi s petimi bankami, ki so sprva zaprosile za državno pomoč (glej 12. odstavek zgoraj). Banka Slovenije je 16. decembra 2014 izdala odločbo o izrednih ukrepih tudi v zvezi z Banko Celje (glej 15. odstavek zgoraj). Ob sklicevanju na ustrezne določbe Zakona o bančništvu (glej 56. do 58. odstavek spodaj) so te odločbe preklicale vse obstoječe kvalificirane obveznosti (*kvalificirane obveznosti* – glede definicije glej 6. odstavek 261.a člena Zakona o bančništvu, naveden v 56. odstavku spodaj), vključno z delnicami in obveznicami v lasti pritožnikov. Sklicevale so se na priporočilo Sveta ter rezultate AQR in stresnih testov, ki so jih izvedla svetovalna podjetja (glej 8., 9. in 13. odstavek zgoraj); opredelile so povečano tveganje pri zadevnih bankah in njihovo grožnjo stabilnosti finančnega sistema ter ugotovile, da so bili izredni ukrepi nujen pogoj za dodelitev državne pomoči. Poleg tega so določale, da se osnovni kapital zadevnih bank zniža na nič in hkrati poveča z izdajo novih delnic ter da te določbe nadomestijo sklep skupščine delničarjev. Povečanje kapitala je bilo v celoti izvedeno z denarnimi in stvarnimi vložki države. Imetnikom kvalificiranih obveznosti ("nekdanjim imetnikom") je bila odtegnjena prednost pri pridobivanju novih delnic.

17. Odločbe o izrednih ukrepih so bile vročene bankam, ki so morale o tem obvestiti ustrezne imetnike. Podatki o izrednih ukrepih so bili objavljeni na posebni spletni storitvi Ljubljanske borze in na spletni strani Banke Slovenije.

18. Poleg nekaterih podatkov, ki so bili objavljeni, je bila vsebina zgoraj navedenih odločb označena kot strogo zaupna. Zdi se, da je pozneje vsaj do neke mere postala dostopna. Vendar se zdi, da se je več drugih dokumentov, vključno z gradivom, ki so ga izdelala svetovalna podjetja (v zvezi z AQR in stresnimi testi), ki so bili podlaga za izpodbijane ukrepe, obravnavalo kot zaupne in so še naprej nedostopni za nekdanje imetnike.

19. Vloženih je bilo več kazenskih ovadb v zvezi z ravnanjem, med drugim, članov Sveta Banke Slovenije v zvezi z zgoraj navedenimi ukrepi. Junija in julija 2016 so organi pregona zaradi suma zlorabe pooblastil in uradnih dolžnosti izvedli obsežne preiskovalne ukrepe, vključno s policijskimi preiskavami in zasegom dokumentov ter elektronskih podatkov v prostorih Banke Slovenije, v NLB in svetovalnih podjetjih, ki so opravila AQR in stresne teste. Zdi se, da so domače preiskave ali postopki v zvezi z zgornjimi obtožbami še v teku. V zvezi s tem je Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: SEU) 17. decembra 2020 v zadevi *Komisija proti Sloveniji* (arhivi ECB), C-316/19, EU:C:2020:1030, ugotovilo, da z enostranskim zasegom dokumentov, ki so veljali za del arhivov ECB, Slovenija ni izpolnila svoje obveznosti spoštovanja načela nedotakljivosti arhivov EU.

20. Država je bila v času sprejetja izrednih ukrepov glavni delničar NLB in NKBM. Kar zadeva Banko Celje, so imetniki delnic v državni lasti nadzorovali poslovanje banke.

III. POSEBNE OKOLIŠČINE PRITOŽNIKOV

A. G. Pintar (pritožba št. 49969/14)

21. G. Pintar je bil lastnik 1500 delnic (simbol KBMR) NKBM, ki so bile izbrisane v skladu s sklepom Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 (glej 16. odstavek zgoraj). Za to je izvedel iz medijev na neznani datum. 17. januarja 2014 je Banki Slovenije poslal elektronsko sporočilo, v katerem je zahteval uradni dokument, ki potrjuje, da so bile njegove delnice izbrisane. 21. januarja 2014 je prejel odgovor, da v ta namen ni mogoče izdati nobenega uradnega dokumenta in da so bile njegove delnice izbrisane *ex lege*, potem ko je bila NKBM obveščena o odločitvi Banke Slovenije.

22. G. Pintar je 18. oktobra 2017 vložil kazensko ovadbo, med drugim, proti upravi in nadzornemu svetu NKBM ter guvernerju Banke Slovenije, zaradi goljufije in zlorabe položaja ali zaupanja v komercialno dejavnost, ki jo je 24. januarja 2018 zavrnilo Državno tožilstvo v Kranju.

B. G. Kotnik in g. Peterlin (pritožba št. 20530/16)

23. G. Peterlin je bil lastnik 12 delnic (simbol BCER) Banke Celje. G. Kotnik je imel v lasti 18 obveznic BCE11 (podrejene obveznice z nedoločeno

zapadlostjo, ki so imele naravo inovativnega finančnega instrumenta) in 3.347 obveznic BCE16 (podrejene obveznice s fiksno zapadlostjo). V skladu z odločbo Banke Slovenije z dne 16. decembra 2014 (glej 16. odstavek zgoraj) so bile delnice v lasti g. Peterlina in obveznice v lasti g. Kotnika izbrisane.

24. Okrožno sodišče v Celju je 16. decembra 2014 na zahtevo Banke Slovenije vpisalo v sodni register odločbo o znižanju osnovnega kapitala na nič in povečanju kapitala Banke Celje na podlagi odločbe Banke Slovenije z dne 16. decembra 2014. V skladu s tem je spremenilo tudi nekatere določbe Statuta Banke Celje. G. Kotnik in g. Peterlin sta 24. decembra 2014 vložila pritožbo zoper odločbo okrožnega sodišča, ki jo je Višje sodišče v Celju zavrnilo 10. septembra 2015. Slednje je med drugim ugotovilo, da nima pooblastila za preverjanje zakonitosti in pravilnosti odločbe Banke Slovenije, ampak lahko le preuči, ali so zahtevi za spremembe v sodnem registru priloženi potrebni dokumenti in ali so ti v skladu z zakonskimi določbami, na katerih temeljijo, in vsebujejo vse potrebne podatke. Ugotovilo je tudi, da nekaterih določb, ki običajno urejajo poslovanje podjetij, v tem primeru ni bilo mogoče uporabiti ob upoštevanju določb Zakona o bančništvu, vidikov javnega interesa in zahtevane hitre obravnave.

25. G. Kotnik in g. Peterlin sta 7. decembra 2015 sklicujoč se na pravico do zasebne lastnine in sodnega varstva (glej 53. odstavek spodaj) vložila ustavno pritožbo zoper zgoraj navedene sodne odločbe. Ustavno sodišče jo je 25. januarja 2016 zavrglo in ugotovilo, da pritožniki v postopku nimajo pravnega interesa. G. Kotnik je vložil tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti nekaterih določb Zakona o bančništvu (glej 38. odstavek spodaj).

C. G. Jukič (pritožba št. 4713/17)

26. G. Jukič je imel v lasti 4.850 delnic NKBM (simbol KBMR), ki so bile izbrisane na podlagi odločbe Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 (glej 16. odstavek zgoraj).

27. G. Jukič je pred upravnim sodiščem vložil tožbo proti Banki Slovenije in toženi državi, v kateri je zahteval razveljavitev odločbe Banke Slovenije ali ugotovitev, da je ta posegla v njegove človekove pravice. Pri tem se je skliceval na 4. člen Zakona o upravnem sporu (glej 61. odstavek spodaj) in na, med drugim, pravico do sodnega varstva in pravico do zasebne lastnine (glej 53. odstavek spodaj). Upravno sodišče je 10. junija 2014 tožbo zavrnilo in ugotovilo, da je izpodbijana odločba upravne narave, vendar zanjo velja posebna ureditev Zakona o bančništvu, ki je dopuščala, da jo lahko izpodbijajo le banke (347. člen Zakona o bančništvu – glej 59. odstavek spodaj). 4. člen Zakona o upravnem sporu se torej v tem primeru ni uporabljal, saj bi sicer pritožniki lahko obšli 347. člen Zakona o bančništvu. Sodišče se je sklicevalo tudi na 350.a člen Zakona o bančništvu in navedlo,

da bi g. Jukič lahko vložil odškodninski zahtevek in da bi bilo o vprašanju, ali je bila odločba Banke Slovenije zakonita – vključno s tem, ali so bili izpolnjeni pogoji za stečajni postopek – potencialno mogoče odločiti tudi v odškodninskem postopku. Ta odločba upravnega sodišča je postala pravnomočna 11. septembra 2014.

28. V vmesnem času je g. Jukič 2. januarja 2014 vložil ustavno pritožbo zoper zgoraj navedeno odločbo Banke Slovenije in se skliceval na, med drugim, pravico do zasebne lastnine in sodnega varstva (glej 53. odstavek spodaj). Trdil je, da ni imel na voljo učinkovitih pravnih sredstev in da ni imel dostopa do odločbe Banke Slovenije in je zanj izvedel le iz medijev. Ustavno sodišče je pritožbo 16. decembra 2016 zavrnilo zaradi neizčrpanja pravnih sredstev. G. Jukič je vložil tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti 261.a člena in 347. člena Zakona o bančništvu (glej 38. odstavek spodaj).

D. Ga. Logar (pritožba št. 13244/18)

29. Ga. Logar je imela v lasti 1.843 delnic NLB (simbol NLB), ki so bile izbrisane na podlagi odločbe Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 (glej 16. odstavek zgoraj).

30. 14. februarja 2014 je vložila tožbo na podlagi 4. člena Zakona o upravnem sporu (glej 61. odstavek spodaj) proti Banki Slovenije pred upravnim sodiščem in se sklicevala, med drugim, na pravico do zasebne lastnine in do sodnega varstva (glej 53. odstavek spodaj). Sodišče je 10. junija 2014 njeno tožbo zavrnilo ob ugotovitvi, da je bila odločba Banke Slovenije upravne narave, zato se 4. člen Zakona o upravnem sporu ni uporabljal. Tožbo na upravnem sodišču lahko vloži samo banka v skladu s 347. členom Zakona o bančništvu. Sodišče je poleg tega ugotovilo, da je pritožnica imela na voljo pravno sredstvo v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu. 18. januarja 2017 je vrhovno sodišče njeno pritožbo zavrnilo. Nato je vložila ustavno pritožbo zoper zgoraj navedene sodne odločbe in odločbo Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013, izdano proti NLB. Ustavno sodišče je 4. septembra 2017 odločilo, da njene ustavne pritožbe ne sprejme v obravnavo. Sklep ji je bil vročen 12. septembra 2017.

31. Ga. Logar je 20. decembra 2016 pri Okrožnem sodišču v Ljubljani vložila odškodninsko tožbo proti Banki Slovenije in NLB v zvezi z njenimi izbrisanimi delnicami. Zahtevala je plačilo 117.214 EUR skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 18. decembra 2013 do datuma plačila. Zahtevala je zadržanje postopka do sprejetja zakonodaje za implementacijo odločbe iz leta 2016. Okrožno sodišče je tej zahtevi 24. aprila 2017 ugodilo.

32. Pritožnica je zoper guvernerja in viceguvernerje Banke Slovenije vložila tudi kazensko ovadbo zaradi zlorabe uradnega položaja. Tej je sledila kazenska preiskava, za katero se zdi, da je še vedno v teku.

E. G. Jesenko in ga. Jesenko (pritožba št. 16311/18)

33. Ga. Jesenko je imela v lasti 1.529 obveznic NLB26, g. Jesenko pa je imel v lasti 850 obveznic NLB26 (podrejene obveznice s fiksno zapadlostjo), ki so bile na podlagi odločbe Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 (glej 16. odstavek zgoraj) izbrisane. 18. decembra 2013 je NLB obvestila g. Jesenko in go. Jesenko o odločitvi Banke Slovenije.

34. Pred upravnim sodiščem sta vložila tožbo proti Banki Slovenije in zahtevala, da se jima vroči sklep o izrednih ukrepih proti NLB. Upravno sodišče je to zavrnilo s sklepom, ki je postal pravnomočen 10. junija 2014. Upravno sodišče je ugotovilo, da pritožnika nista imela pravice sodelovati v postopku, ki je privedel do izpodbijane odločbe Banke Slovenije, in da zato nimata pravice do vročitve tega sklepa.

35. G. Jesenko in ga. Jesenko sta vložila tudi ustavno pritožbo zoper odločbo Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013. Ustavno sodišče je 16. decembra 2016 zavrnilo njuno ustavno pritožbo in ugotovilo, da pravna sredstva niso bila izčrpana.

36. G. Jesenko in ga. Jesenko sta 27. septembra 2017 vložila novo ustavno pritožbo. Sklicevala sta se med drugim na 6. in 13. člen konvencije ter 1. člen Protokola št. 1 in se pritožila zaradi zamude pri implementaciji odločbe iz leta 2016 (glej 44. odstavek spodaj) in njuno trajajočo nezmožnost izpodbijanja posega v njuni lastninski pravici. Trdila sta tudi, da bo potek časa negativno vplival na njune možnosti, da dokažeta škodo. 1. decembra 2017 je ustavno sodišče zavrnilo njuno ustavno pritožbo zaradi neizčrpanja pravnih sredstev.

37. G. Jesenko in ga. Jesenko sta medtem na nedoločen dan v decembru 2016 vložila tožbo v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu proti Banki Slovenije in NLB. Postopek je bil nato ustavljen do začetka implementacije odločbe iz leta 2016. Okrožno sodišče v Ljubljani je 6. januarja 2020 njune zadeve predalo Okrožnemu sodišču v Mariboru, ki je postalo pristojno v skladu z zakonom o pravnih sredstvih 2020 (glej 47. odstavek spodaj).

IV. ODLOČBA USTAVNEGA SODIŠČA Št. U-I-295/13 Z DNE 19. OKTOBRA 2016 ("ODLOČBA IZ 2016")

38. Ustavno sodišče je na zahtevo Državnega sveta, Okrožnega sodišča v Ljubljani in Varuha človekovih pravic ter na pobudo več posameznih pobudnikov, vključno z g. Kotnikom in g. Jukičem, preverilo ustavnost nekaterih določb Zakona o bančništvu, Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu ter Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank (glej 55. do 60. odstavek spodaj). Pozvano je bilo, naj preveri skladnost izpodbijane zakonodaje glede izrednih ukrepov, med drugim, prepovedi retroaktivnosti, načela pravne države, pravice do zasebne lastnine in pravice do sodnega varstva (glej 53. odstavek spodaj).

39. 6. novembra 2014 se je ustavno sodišče, glede na to, da je bil cilj izpodbijanih zakonskih določb prenos sporočila o bančništvu (glej 10. odstavek zgoraj) v nacionalno zakonodajo, da bi nacionalnim organom omogočila dodelitev državne pomoči, odločilo ustaviti postopek in SEU v predhodno odločanje predložiti številna vprašanja.

40. Veliki senat SEU je 19. julija 2016 izdal sodbo (*Kotnik in drugi*, C-526/14, EU:C:2016:570) v kateri je ugotovil, *med drugim*,

- da je treba sporočilo o bančništvu razlagati tako, da ni zavezujoče za državo članico,

- da je treba načelo varstva legitimnih pričakovanj in lastninske pravice razlagati tako, da ne nasprotujeta 40. do 46. točki sporočila o bančništvu, če te točke določajo pogoj delitve bremena delničarjev in imetnikov podrejenih pravic kot predpogoj za odobritev državne pomoči,

- in da je treba sporočilo o bančništvu razlagati tako, da ukrepi iz 44. točke tega sporočila ne smejo presegati tega, kar je bilo potrebno za premagovanje kapitalskega primanjkljaja zadevne banke.

41. Ustavno sodišče je 19. oktobra 2016 soglasno sprejelo odločbo št. U-I-295/13, ki ugotavlja, da 350.a člen Zakona o bančništvu in 265. člen Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank (glej 59. in 60. odstavek spodaj) nista bila v skladu z ustavo glede pravice do sodnega varstva. Glede preostalih presojskih določb je odločilo, da niso bile neskladne z ustavo.

42. Ustavno sodišče je upoštevalo sodbo SEU, vendar je menilo, da je bilo sporočilo o bančništvu pomembno za njegovo presojo. Glede pravice do zasebne lastnine je ustavno sodišče ugotovilo, da je naložitev izrednih ukrepov preprečila začetek stečajnih postopkov nad bankami. Država, ki je zagotavljala pomoč, upnikom ni bila dolžna povrniti vložkov, katerih naložba se je izkazala za neuspešno. Sklicevala se je na načelo, da "noben upnik ne sme biti v slabšem položaju", ki je zahtevalo, da posamezni upniki ne smejo utrpeti izgube, večje od izgube, ki bi jo utrpeli sicer (v odsotnosti izpodbijanega ukrepa). Ob ugotovitvi, da so bili izredni ukrepi pogojeni s tem, da banka ni izpolnjevala minimalnih kapitalskih zahtev, je ustavno sodišče ugotovilo kot smiselno, da se ocene (možnega) plačila kvalificiranih obveznosti iz sredstev banke opravijo v razmerju do nedelujoče banke (insolventne banke). Po mnenju ustavnega sodišča naložitev ukrepa, katerega temeljni predpogoj je bil, da bi morali po izbrisu ali pretvorbi nekdanji imetniki kvalificiranih obveznosti ("nekdanji imetniki") vedno prejeti vsaj toliko, kolikor bi obdržali po stečajnem postopku, po svoji naravi ne bi mogla pripeljati do posega v pravico do zasebne lastnine. Ustavno sodišče je poudarilo, da bi morali tisti, ki so jih prizadeli izredni ukrepi in ki so bili prepričani, da so posebni postopki za naložitev teh ukrepov imeli podlago na netočnih ocenah, svoje zahtevke uveljavljati v ustreznem postopku.

43. Kar zadeva pravico do sodnega varstva, je ustavno sodišče pojasnilo, da na podlagi 347. člena Zakona o bančništvu (glej 59. odstavek spodaj) le banke lahko izpodbijajo odločitve Banke Slovenije o izrednih ukrepih v (rednih) postopkih pred upravnim sodiščem. Ugotovilo je, da ustava ne zahteva, da imajo nekdanji imetniki takšno možnost, temveč zadošča, da so imeli možnost, da svoje pravice zaščitijo z odškodninskim zahtevkom v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu in 265. členom Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank (glej 59. in 60. odstavek spodaj). V zvezi s tem je tudi ugotovilo, da položaja ni mogoče popraviti z vračilom (ker so bile delnice in obveznice že izbrisane), ampak ga je mogoče popraviti s polnim nadomestilom denarne izgube. Zato ureditve, ki nekdanjim imetnikom dovoljuje zahtevati odškodnino, ni bilo mogoče šteti za nerazumno. Vendar pa mora biti kompenzacijsko pravno sredstvo, da bi bilo v skladu z ustavo, tudi učinkovito. V zvezi s tem je ustavno sodišče ugotovilo, da bi morali tožniki v postopku po 350.a členu Zakona o bančništvu dokazati, da je bila njihova izguba večja od izgube, ki bi jo utrpeli v odsotnosti izpodbijanih ukrepov glede na okoliščine, ki jih je Banka Slovenije poznala ali bi jih morala poznati. Seznanilo se je s težkim položajem nekdanjih imetnikov, ki niso mogli poznati posebnih ekonomskih in finančnih vrednotenj, na katerih so temeljili izpodbijani ukrepi Banke Slovenije. Ugotovilo je tudi, da je bil nekdanjim imetnikom onemogočen dostop do informacij in podatkov o oceni vrednosti bančnih sredstev in druge dokumentacije Banke Slovenije, ki je bila ključnega pomena za oblikovanje odškodninskih razlogov. Poleg tega je bila naloga dokazovanja razlogov in odškodnine v teh zadevah še posebej težka in je ustavno sodišče ugotovilo kot problematično, če bi morali nekdanji imetniki proti Banki Slovenije nastopati posamično. Po drugi strani je Banka Slovenije imela na voljo veliko strokovnega znanja in sredstev. Po mnenju sodišča bi bilo treba tako neravnovesje med strankami odpraviti s posebnimi postopkovnimi pravili, prilagojenimi naravi tega spora. V zvezi s tem je ustavno sodišče ugotovilo naslednje:

- Postopek bi lahko bil učinkovit le, če bi imeli tožniki popoln dostop do dokumentov v zvezi z izpodbijanim ukrepom, ki so bili na voljo Banki Slovenije, in le, če bi po tem dostopu imeli na voljo dovolj časa za pripravo civilne tožbe.
- Banka Slovenije mora jasno pokazati, zakaj so bili ukrepi potrebni.
- Po obstoječih pravilih tožniki niso mogli delovati skupinsko, čeprav bi to povečalo učinkovitost, hitrost in enotnost odločanja.

44. Glede na zgoraj navedeno je ustavno sodišče zaključilo, da pravna pot iz 350.a člena Zakona o bančništvu, ki ni upoštevala neravnovesja v položaju nekdanjih imetnikov in Banke Slovenije, ni v skladu z zahtevami glede

pravice do učinkovitega sodnega varstva. Ugotovilo je, da je glede na odsotnost posebnih pravil, ki urejajo pravne spore med nekdanjimi imetniki in Banko Slovenije, obstajala "neustavna pravna praznina". Državnemu zboru je naročilo, naj v šestih mesecih po objavi svoje odločitve v uradnem listu odpravi ugotovljeno neustavnost. Medtem – torej do odprave neustavnosti – je ustavno sodišče odredilo ustavitev vseh postopkov, ki so bili uvedeni v skladu s 1. odstavkom 350.a člena Zakona o bančništvu. Odločilo je tudi, da bi zastaralni rok v zvezi z (novimi) odškodninskimi zahtevki začel teči šest mesecev po začetku veljavnosti sprejete zakonodaje za popravo ugotovljene neustavnosti.

V. RAZVOJ DOGODKOV V ZVEZI Z IZVAJANJEM ODLOČBE IZ 2016

45. 13. novembra 2017 je bil prvi osnutek zakona za izvajanje odločbe iz 2016 vložen v zakonodajni postopek državnega zbora, vendar zaradi razpustitve parlamenta ni bil nikoli dan na glasovanje.

46. Po predčasnih volitvah 3. junija 2018 je bila 13. septembra 2018 imenovana nova vlada. Ministrstvo za finance je pripravilo nov osnutek – predlog zakona o postopku sodnega varstva za nekdanje imetnike kvalificiranih obveznosti bank. ECB je na zahtevo Ministrstva za finance 27. marca 2019 izdala mnenje o osnutku, v katerem je izrazila določene pomisleke v zvezi s prepovedjo monetarnega financiranja, finančno neodvisnostjo Banke Slovenije in obveznostjo poklicne skrivnosti, ki jo nalaga zakonodaja EU, zlasti v zvezi s poročili o stresnih testih, oceno kakovosti (AQR) in oceno sredstev posameznih bank.

A. Sprejetje zakona o pravnih sredstvih 2020

47. Državni zbor je 22. novembra 2019 sprejel Zakon o postopku sodnega varstva za nekdanje imetnike kvalificiranih obveznosti bank ("zakon o pravnih sredstvih 2020"). Objavljen je bil 4. decembra 2019 in je začel veljati 19. decembra 2019. Zakon določa postopke, v katerih bi lahko nekdanji imetniki zahtevali sodno varstvo v zvezi z izrednimi ukrepi, s katerimi so bile izbrisane njihove delnice ali ki so vplivali na njihove druge pravice. Med drugim določa pravila glede dostopa do dokumentov in podatkov, na katere se je ali bi se morala sklicevati Banka Slovenije, načina posredovanja dokumentov in podatkov v zvezi z izrednimi ukrepi (vključno s tako imenovano "virtualno podatkovno sobo", ki jo upravlja Ministrstvo za finance za vsako banko, v kateri je mogoče dostopati do ustreznih dokumentov), objave odločb o uvedbi izrednih ukrepov, pogoje in višino pavšalnega nadomestila, ki se izplača posameznikom, ki so bili imetniki določenih kvalificiranih obveznosti pod posebnimi pogoji, ter postopkov, v katerih bi lahko nekdanji imetniki zahtevali dostop do podatkov ali

dokumentov in/ali nadomestilo za izgubo, ki je nastala zaradi izrednih ukrepov. Zagotavlja možnost kolektivnih pravnih sredstev, oblikovanja skupine izvedencev in nadaljevanja postopkov, ki so bili predhodno ustavljeni. V skladu z zakonom o pravnih sredstvih 2020 bi morali imeti nekdanji imetniki možnost vložiti tožbe v sedmih mesecih po objavi obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v uradnem listu. Predvideva, da bi zadeve obravnavalo izključno Okrožno sodišče v Mariboru.

48. Zakon o pravnih sredstvih 2020 določa tudi obrnjeno dokazno breme in navaja, da mora Banka Slovenije dokazati, da so bili izpolnjeni pogoji iz 253.a in petega odstavka 261.a člena Zakona o bančništvu (glej 55. in 56.odstavek spodaj).

B. Poznejši dogodki

49. V svojem poročilu o začetku novega sodnega leta, izdanem 12. februarja 2020, je vrhovno sodišče izrazilo pomisleke glede sposobnosti Okrožnega sodišča v Mariboru kot edinega sodišča, pristojnega za zahteve po zakonu o pravnih sredstvih 2020, da bi obravnavalo potencialno zelo velik pripad zadev. Število tožečih strank je bilo ocenjenih na več kot 100.000. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da bo postopek, kot je trenutno urejen, trajal najmanj šestdeset mesecev, da bo sprejeta odločitev o temelju (to je faza pred določitvijo višine odškodnine).

50. Banka Slovenije je vložila zahtevo za presojo ustavnosti skoraj vseh določb zakona o pravnih sredstvih 2020 in 350.a člena Zakona o bančništvu (U-I-4/20), skupaj s predlogom za zadržanje njegovega izvajanja, zahtevo za prednostno obravnavo in predlogom za predložitev zadeve v predhodno odločanje SEU. Banka Slovenije se je sklicevala na več določb ustave in na načelo neodvisnosti ECB in nacionalnih centralnih bank iz 130. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) ter na načelo prepovedi monetarnega financiranja, navedeno v 123. členu PDEU. Omenila je tudi, da gre za 100.000 potencialnih tožnikov (nekdanjih imetnikov) in da bi bila škoda, povezana z razkritjem sicer zaupnih podatkov, nepopravljiva.

51. Ustavno sodišče je 5. marca 2020 zadržalo izvajanje zakona o pravnih sredstvih 2020 vse do ocene njegove ustavnosti. Vsi postopki, ki so bili uvedeni v skladu z omenjenim zakonom, in relevantni roki so bili začasno prekinjeni. Ustavno sodišče je ugotovilo, da se je rok za implementacijo odločbe 2016 iztekel 15. maja 2017 in da pomislekov glede pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva, ki je na voljo v razumnem roku, zato ni bilo mogoče prezreti. Vendar je menilo, da je kljub temu treba prekiniti izvajanje zakona o pravnih sredstvih 2020. Odločilo se je tudi, da bo zadevo obravnavalo absolutno prednostno.

52. Ustavno sodišče je 28. januarja 2021 SEU predložilo osem vprašanj v zvezi z razlago prava EU (*Banka Slovenije v Državni zbor Republike*

Slovenije, C-45/21). Ta so se med drugim nanašala na prepoved monetarnega financiranja, neodvisnost Banke Slovenije ter poklicno skrivnost in zaupnost v zvezi z nadzorom bank. Ustavno sodišče je SEU zaprosilo, da vprašanja obravnava po hitrem postopku. Postopek pred ustavnim sodiščem je bil prekinjen do odločitve SEU.

USTREZNI PRAVNI OKVIR

I. USTAVA

53. Ustrezni deli Ustave Republike Slovenije se glasijo:

**"23. člen
(pravica do sodnega varstva)**

Vsakdo ima pravico, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče

...

**33. člen
(pravica do zasebne lastnine in dedovanja)**

Zagotovljena je pravica do zasebne lastnine in dedovanja.

...

**157. člen
(sodna presoja upravnih aktov)**

O zakonitosti dokončnih posamičnih aktov, s katerimi državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil odločajo o pravicah ali o obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij, odloča v upravnem sporu pristojno sodišče, če za določeno zadevo ni z zakonom predvideno drugo sodno varstvo.

Sodišče, pristojno za pregled upravnih aktov, odloča tudi o zakonitosti posameznih dejanj in dejanj, ki posegajo v ustavne pravice posameznika, če ni zagotovljeno drugo pravno varstvo."

II. DOMAČA ZAKONODAJA

54. Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (*ZUKSB*) je začel veljati 28. decembra 2012. Ta določa, kdo lahko vloži pobudo za uporabo ukrepov, namenjenih krepitvi stabilnosti bank in postopku odločanja ter uveljavljanju ukrepov. Določa tudi pogoje, pod katerimi se lahko ukrepi sprejmejo. Določa, da bi morali delničarji in imetniki hibridnih finančnih instrumentov deliti breme glede preteklih izgub.

55. Zakon o bančništvu (*ZBan-1*) je veljal od 29. decembra 2006 do 13. maja 2015, ko ga je nadomestil novi Zakon o bančništvu (*ZBan-2*). Državni zbor je 14. novembra 2013 spremenil Zakon o bančništvu (*ZBan-1L*), da bi

uvedel nove izredne ukrepe, to je "izbris ali pretvorbo kvalificiranih obveznosti". Banka Slovenije je bila pooblaščen, da sprejme omenjene ukrepe z namenom preprečitve propada banke in ohranjanja stabilnosti finančnega sistema. 253.a člen Zakona o bančništvu določa razloge, ki upravičujejo izredne ukrepe v interesu stabilnosti finančnega sistema. Določal je, kolikor je ustrezno, naslednje:

"(1) Banka Slovenije izda odločbo o izrednih ukrepih, če:

1. je v zvezi z banko podano povečano tveganje in
2. niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje iz prejšnje točke v ustreznem roku verjetno odpravljeni in
3. ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi tega zakona banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj banke in
4. so izredni ukrepi v javnem interesu zaradi preprečitve ogroženosti stabilnosti finančnega sistema.

(2) Za namene iz prvega odstavka tega člena se šteje, da je v zvezi z banko podano povečano tveganje, če banka ne zagotavlja ali v naslednjih šestih mesecih verjetno ne bo zagotavljala minimalnega kapitala v skladu s ali ustreznega likvidnostnega položaja v skladu s ... in so ali verjetno bodo s tem izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja za opravljanje bančnih storitev.,,"

56. 261.a člen je določal podrobnosti v zvezi z odločitvami, s katerimi lahko upravičene obveznosti prenehajo ali se pretvorijo. Med drugim je določal:

"(1) Z odločbo o izrednem ukrepu Banka Slovenije določi, da:

1. kvalificirane obveznosti delno ali v celoti prenehajo ali
2. kvalificirane obveznosti banke iz 2. do 4. točke šestega odstavka tega člena se delno ali v celoti pretvorijo v nove navadne delnice banke na podlagi povečanja osnovnega kapitala banke z vplačilom stvarnega vložka v obliki terjatev upnikov, ki predstavljajo kvalificirane obveznosti

...

(5) Banka Slovenije mora v zvezi s prenehanjem ali konverzijo kvalificiranih obveznosti banke zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utrpí večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke.

(6) Kvalificirane obveznosti banke so:

1. osnovni kapital banke (obveznosti prvega reda),
2. obveznosti do imetnikov hibridnih finančnih instrumentov ... (obveznosti drugega reda),
3. obveznosti do imetnikov finančnih instrumentov, ki se po ... upoštevajo pri izračunu dodatnega kapitala banke, razen če so te obveznosti že zajete v 1. ali 2. točki tega odstavka (obveznosti tretjega reda),

4. obveznosti, ki niso zajete v 1., 2. ali 3. točki tega odstavka, in bi se v primeru stečajnega postopka nad banko poplačale po poplačilu navadnih terjatev do banke (obveznosti četrtega reda)."

57. 261.b člen je določal, da morajo ukrepi za prenehanje ali pretvorbo kvalificiranih obveznosti temeljiti na oceni sredstev bank. Takšno oceno morajo načeloma opraviti neodvisni cenilci. Prvi odstavek 261.c člena je določal:

"(1) Banka Slovenije v odločbi o prenehanju kvalificiranih obveznosti... določi prenehanje kvalificiranih obveznosti banke v obsegu, ki je potreben zaradi pokrivanja izgube banke, z upoštevanjem vrednotenja sredstev v skladu s prejšnjim členom ..."

58. Prvi odstavek 261.e člena Zakona o bančništvu je določal, da upniki kvalificiranih obveznosti niso upravičeni do zahtevkov do banke v zvezi s kršitvijo ali neizpolnjevanjem pogodbenih obveznosti, kadar je to posledica izrednih ukrepov, predvidenih s tem zakonom.

59. Poslovna banka bi lahko izpodbijala izredni ukrep Banke Slovenije, ki ji je bil naložen, s tožbo (347. člen Zakona o bančništvu), vloženo pri upravnem sodišču. Ta pravna pot nekdanjim imetnikom ni bila na voljo. Vendar pa 350.a člen Zakona o bančništvu, ki je še vedno veljal (glej 60. odstavek spodaj), določa odškodninsko pravno sredstvo za delničarje, upnike ali druge osebe, na katerih pravice je vplivala odločitev Banke Slovenije o uvedbi izrednih ukrepov. Določa, kolikor je ustrezno, naslednje:

"(1) Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju.... [zahtevane skrbnosti na strani Banke Slovenije in tistih, ki delujejo v njenem imenu], če dokažejo, da je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja kot bi bila v primeru, če izredni ukrep ne bi bil izrečen ..."

60. 265. člen Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank (ZRPPB) (velja od 25. junija 2016) določa, da je treba postopke sodnega varstva zoper odločbe Banke Slovenije, izdane pred začetkom njegove veljavnosti, zaključiti v skladu z določbami Zakona o bančništvu.

61. Zakon o upravnem sporu ureja postopke, v katerih je mogoče upravne akte izpodbijati pred upravnim sodiščem. Njegov 4. člen predvideva tudi možnost izpodbijanja zakonitosti (drugih) odločb ali dejanj, ki posegajo v človekove pravice, pred upravnim sodiščem, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo.

III. DOMAČA SODNA PRAKSA

62. V odločbi z dne 22. junija 2017 o zadevah št. Up-317/17, Up-328/17, Up-330/17, Up-336/17 in Up-337/17 je ustavno sodišče obravnavalo vprašanje razpoložljivih pravnih sredstev v času neimplementacije odločbe iz leta 2016. Zadeve izvirajo iz več sklopov postopkov pred upravnim sodiščem, v katerih so številna podjetja izpodbijala odločbe Banke Slovenije o izbrisu

njihovih kvalificiranih obveznosti. Upravno sodišče je njihove tožbe zavrnilo kot nesprejemljive ob ugotovitvi, da jim to pravno sredstvo ni bilo na voljo. Vrhovno sodišče je to ugotovitev potrdilo. V zvezi s tem so neuspešni tožniki vložili pet sklopov ustavnih pritožb, v katerih so se med drugim sklicevali na 6. in 13. člen konvencije. Poudarili so, da nobena od bank ni izpodbijala ukrepov, čeprav so imele to možnost v skladu z veljavno zakonodajo (glej 59. odstavek zgoraj). Poleg tega so trdili, da bi jim moralo biti v odsotnosti učinkovitega pravnega sredstva iz 350.a člena Zakona o bančništvu omogočeno, da izkoristijo možnost upravnega spora po drugem odstavku 157. člena ustave in 4. členu Zakona o upravnem sporu (glej 53. in 61. odstavek zgoraj).

63. Ustavno sodišče njihovih ustavnih pritožb ni sprejelo v obravnavo, pri čemer je navedlo, da pritožniki niso imeli pravice do posebne vrste postopka. Pravno sredstvo na podlagi 350.a člena Zakona o bančništvu je načeloma zadoščalo, saj je zagotavljalo popolno zaščito denarnih interesov tožnikov. Ustavno sodišče je priznalo svojo prejšnjo ugotovitev glede pomanjkljivosti pravnega sredstva na podlagi 350.a člena Zakona o bančništvu (glej 43. odstavek zgoraj). Kljub temu je ugotovilo, da niti iztek roka za implementacijo odločbe iz leta 2016 (glej 44. odstavek zgoraj) niti dejstvo, da pritožniki v tistem trenutku niso imeli učinkovitih pravnih sredstev, ne moreta pripeljati do zaključka, da je bila v postopku, ki je predmet pritožbe, kršena pravica do sodnega varstva. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je pomanjkanje aktivne legitimacije pritožnikov za izpodbijanje odločitve Banke Slovenije v rednih postopkih pred upravnim sodiščem skladna z ustavo (glej 43. odstavek zgoraj). Kar zadeva sklicevanje pritožnikov na 4. člen Zakona o upravnem sporu (subsidiarno varstvo), je ustavno sodišče potrdilo ugotovitev nižjih sodišč, da ta določba ni namenjena izpodbijanju upravnih odločb. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je obstajala veljavna, čeprav neimplementirana dolžnost, da se oblikuje učinkovita sodna pot za pritožnike, in da subsidiarnega varstva po 4. členu upravnega zakona v danih okoliščinah ni bilo mogoče uporabiti kot nadomestilo za to pravno pot.

PRAVO

I. ZDRUŽITEV PRITOŽB

64. Glede na podobno vsebino pritožb se Sodišču zdi primerno, da jih preuči skupaj v eni sodbi.

II. OBSEG PREUČITVE V ZVEZI S PRITOŽBO Št. 20530/16

65. Vlada je poudarila, da bi moralo sodišče preučiti le vprašanja, ki so mu bila sporočena. Pritožbe in argumenti g. Kotnika in g. Peterlina v zvezi s

postopkom, s katerim so bile spremembe po izrednih ukrepih vnesene v sodni register (glej 24. odstavek zgoraj), zato niso mogle biti del te preučitve.

66. G. Kotnik in g. Peterlin sta poudarila, da sta se v nasprotju s preostalimi pritožniki pritoževala nad sodnimi postopki v zvezi s spremembami v sodnem registru in pojasnila, da če bi okrožno sodišče zavrnilo zahtevo Banke Slovenije za spremembe, ne bi utrpela nikakršne škode. Poleg tega sta trdila, da so bile njune delnice in obveznice neupravičeno razlašene brez kakršnega koli nadomestila in učinkovitega pravnega sredstva za izpodbijanje spornega ukrepa.

67. Sodišče ugotavlja, da je vladi sporočilo vprašanja v zvezi z izrednimi ukrepi Banke Slovenije in neimplementacije odločbe ustavnega sodišča iz leta 2016 po 1. členu Protokola št. 1 samem in v zvezi s 13. členom konvencije. Preostanek pritožb, vključno s pritožbami na podlagi 6. in 14. člena konvencije ter 1. člena Protokola št. 12 h konvenciji glede vodenja postopkov v zvezi s sodnim registrom, so bile razglašene za nesprejemljive v zgodnejši fazi postopka pred Sodiščem. Slednje pritožbe torej ne morejo biti del sedanje preučitve primera. Vsekakor pa mora Sodišče obravnavati pritožbe, ki se nanašajo na izpodbijane ukrepe Banke Slovenije in zatrjevano pomanjkanje učinkovite pravne poti za njihovo izpodbijanje.

III. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ČLENA PROTOKOLA Št. 1 KONVENCIJE

68. Pritožniki so se pritožili zaradi pomanjkanja učinkovitega postopka za izpodbijanje izrednih ukrepov Banke Slovenije glede izbrisa njihovih delnic ali obveznic. Menili so, da so bili izredni ukrepi neupravičeni. Pritožniki v zadevah št. 49969/14 (g. Pintar) 20530/16 (g. Kotnik in g. Peterlin) in 4713/17 (g. Jukič) so se izrecno pritožili tudi zaradi izrednih ukrepov samih, ki kršijo 1. člen Protokola št. 1. Nekateri pritožniki so v zvezi s 1. členom Protokola št. 1 izpostavili tudi 13. člen konvencije.

69. Sodišče kot glavni opredeljevalec dejstev, ki jih je v pravu treba opredeliti v vsaki obravnavani zadevi (glej *Radomilja in drugi proti Hrvaški* [VS], št. 37685/10 in 22768/12, 126. odstavek, 20. marec 2018), meni, da je očitke pritožnikov treba preučiti po 1. členu Protokola št. 1 konvencije. Ta določba se glasi:

"Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur se ne sme odvzeti lastnina, razen če je to v javnem interesu v skladu s pogoji, ki jih določa zakon, ter ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Te določbe pa nikakor ne omejujejo pravice držav, da uveljavljajo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni."

A. Sprejemljivost

1. Zloraba pravice do pritožbe

70. Vlada je trdila, da so pritožniki ga. Logar, g. Jesenko in ga. Jesenko zlorabili svojo pravico do individualne pritožbe. Ga. Logar v njenem obrazcu pritožbe ni navedla, da je vložila odškodninsko tožbo v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu (glej 31. odstavek zgoraj), kar bi njeno pritožbo postavilo v drugačno luč. Glede g. Jesenko in ge. Jesenko je vlada trdila, da sta predložila kopijo ene od svojih tožb, vloženih v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu, vendar da na Okrožnem sodišču v Ljubljani po podatkih, ki jih je prejela od tega sodišča, ni bila registrirana nobena takšna tožba.

71. Ga. Logar je v svojih stališčih potrdila, da je vložila odškodninsko tožbo proti Banki Slovenije in NLB, ki je bila v postopku pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani. Trdila je tudi, da nikakor ni mogla izpodbijati odločbe Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 kot take. V svoji vlogi Sodišču sta g. Jesenko in ga. Jesenko potrdila, da sta vložila tožbi proti Banki Slovenije in NLB ter predložila kopije odločb Okrožnega sodišča v Ljubljani, s katerimi je bila pristojnost v njunih zadevah odstopljena Okrožnemu sodišču v Mariboru (glej 37. odstavek zgoraj).

72. Sodišče ponovno poudarja, da se lahko pritožba zavrne kot zloraba pravice do individualne pritožbe v smislu točke (a) 3. odstavka 35. člena konvencije, če med drugim zavestno temelji na napačnih podatkih ali če so pomembni podatki in dokumenti namerno izpuščeni, bodisi tam, kjer so bili znani od začetka, ali če je med postopkom prišlo do novega pomembnega razvoja dogodkov (glej *Mitrović proti Srbiji*, št. 52142/12, 33. odstavek, 21. marec 2017 in tam citirana sodna praksa). Vendar pa vsaka opustitev podatkov ne pomeni zlorabe; zadevni podatki se morajo nanašati na samo jedro zadeve (prav tam, 33. in 34. odstavek; in *Bestry proti Poljski*, št. 57675/10, 44. odstavek, 3. november 2015).

73. Ob vrnitvi na obravnavano zadevo Sodišče ugotavlja, da ga. Logar svoji pritožbi ni priložila kopije tožbe, ki jo je vložila na Okrožno sodišče v Ljubljani (glej 31. odstavek zgoraj). Vendar se je v bistvu pritoževala, da ne more učinkovito izpodbijati odločitve Banke Slovenije in zaradi odsotnosti zakonodaje, ki bi ji omogočila uspešno zahtevanje odškodnine. V času vložitve tožbe so bili zadevni civilni postopki do implementacije odločbe iz leta 2016 začasno ustavljeni, kar velja tudi danes. Zato ni mogoče sklepati, da so zadevni podatki zadevali bistvo pritožb ge. Logar po konvenciji. Poleg tega Sodišče ne razpolaga z dovolj elementi, da bi z gotovostjo potrdilo namen ge. Logar, da bi ga hotela zavesti (glej, *mutatis mutandis*, *Alpeyeva in Dzhalagoniya proti Rusiji*, št. 7549/09 in 33330/11, 100. odstavek, 12. junij 2018). V zvezi s tem je ugotovljeno, da je ga. Logar pozneje – v svoji vlogi – potrdila, da je dejansko vložila zadevno tožbo. V zvezi z g. Jesenko in go. Jesenko Sodišče ugotavlja, da iz odločb domačih sodišč z dne 6. januarja

2020 izhaja (glej 37. odstavek zgoraj), da sta ta pritožnika res vložila tožbi proti NLB in Banki Slovenije v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu. Sodišče zato ne najde nobenega razloga za zaključek, da sta predložila lažne podatke.

74. Sodišče zato zavrača ugovor vlade glede zlorabe pravice do individualne pritožbe.

2. Izčrpanje notranjih pravnih sredstev in upoštevanje šestmesečnega roka

75. Vlada je trdila, da bi lahko pritožniki vložili zahtevek v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu, zato so bile njihove pritožbe bodisi preuranjene bodisi nesprejemljive zaradi neizčrpanja notranjih pravnih sredstev. Ustavno sodišče je z odločbo z dne 16. decembra 2016 o zavrnitvi pritožb, ki so jih vložili Jukič in pritožnika Jesenko, potrdilo, da bi to pravno sredstvo moralo biti izčrpano z (glej 28. in 35. odstavek zgoraj). Vlada je opozorila, da so bili v skladu z odločbo iz leta 2016 vsi postopki, uvedeni po 350.a členu Zakona o bančništvu, začasno ustavljeni do sprejetja novega zakona. Poleg tega je trdila, da bi morali pritožniki, če so menili, da pravno sredstvo v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu ni bilo učinkovito, vložiti svoje pritožbe v šestih mesecih po izrednem ukrepu, kar pa je storil le g. Pintar.

76. Vlada je tudi trdila, da tožba pred upravnim sodiščem in pritožba zoper odločbo o spremembah v sodnem registru nista ustrezni pravni sredstvi in zato ne bi smeli biti upoštevani pri presoji skladnosti s šestmesečnim rokom. Glede prvega je ustavno sodišče v svoji odločbi z dne 22. junija 2017 potrdilo, da bi morali nekdanji imetniki uporabiti odškodninski postopek, ne pa postopka pred upravnim sodiščem (glej 63. odstavek zgoraj). G. Jukič, g. Jesenko in ga. Jesenko so v vsakem primeru vložili svoje pritožbe po šestih mesecih po dokončnih odločbah v postopku pred upravnim sodiščem (glej 27. in 34. odstavek zgoraj).

77. Glede druge ustavne pritožbe g. Jesenko in ge. Jesenko (glej 36. odstavek zgoraj) je vlada trdila, da se ta ne bi smela upoštevati pri presoji skladnosti s šestmesečnim rokom, ker je šlo zgolj za ponovljeno pritožbo, zavrnjeno iz istih razlogov, kot prva pritožba (glej 75. odstavek zgoraj).

78. Pritožniki so bodisi izpodbijali trditve vlade bodisi niso podali pripomb.

79. Sodišče ugotavlja, da je trajajoče pomanjkanje učinkovitih pravnih sredstev za pridobitev odločitve o tem, ali so bile delnice ali podrejene obveznice upravičeno izbrisane, in, po potrebi, zahtevanje odškodnine predstavljalo osrednji del pritožb pritožnikov (glej 68. in 83. odstavek zgoraj). Glede na to, da so zgornji ugovori tesno povezani s tem vprašanjem, se Sodišču zdi primerno, da jih pridruži k preučitvi utemeljenosti pritožb.

3. Zaključek

80. Ker te pritožbe niso očitno neutemeljene niti nesprejemljive iz katerega koli drugega razloga, navedenega v 35. členu konvencije, jih je treba razglasiti za sprejemljive.

B. Utemeljenost

1. Navedbe strank

(a) Pritožniki

81. Pritožniki so izpodbijali, da bi bile njihove delnice ali obveznice brez vrednosti. Nekateri izmed njih so posebej poudarili, da ocenjene vrednosti kvalificiranih obveznosti ni bilo mogoče upoštevati kot pravilno oceno, saj je niso mogli izpodbijati. G. Jesenko in ga. Jesenko sta trdila, da imajo celo obveznice insolventne družbe ekonomsko vrednost in predstavljajo premoženje. Ga. Logar je trdila, da tega primera ni mogoče primerjati z zadevami, ko so oceno vrednosti sredstev preučila sodišča.

82. Večina pritožnikov je trdila, da so bili izpodbijani ukrepi neupravičeni in da oni, kot tudi drugi nekdanji imetniki niso bili nikoli obveščeni o ali imeli dostopa do dokumentov v zvezi s finančnimi ocenami, ki so predstavljali podlago za izredne ukrepe. G. Jesenko in ga. Jesenko sta bila kritična do trditve vlade, da so imeli lastniki dovolj časa za zagotovitev zadostnega kapitala, pri čemer sta pripomnila, da je bila v NLB država glavni delničar. Po njunem mnenju bi morala biti država odgovorna za vse izgube, ki so jih utrpeli pritožniki zaradi njene dvojne odgovornosti: kot glavni delničar in kot regulator. Poleg tega je ga. Logar trdila, da izbris kvalificiranih obveznosti ni bila obvezna zahteva za odobritev državne pomoči po pravu EU. Ga. Logar, g. Kotnik in g. Peterlin so se sklicevali na kazenske preiskave, opravljene v zvezi z izrednimi ukrepi, sprejetimi proti NLB.

83. Glavni argumenti pritožnikov gredo v smeri trajajočega pomanjkanja učinkovite pravne poti za izpodbijanje izbrisa njihovih delnic ali obveznic in zahtevanje odškodnine. Nekateri od njih so navajali specifične argumente glede vrste ustreznega pravnega sredstva. G. Jukič je na primer trdil, da samo odškodnina ni zadostna, ker bi morali imeti nekdanji imetniki možnost izpodbijati odločbe Banke Slovenije, predvidoma pred upravnim sodiščem. Ga. Logar je podobno trdila, da bi morala imeti možnost izpodbijati zakonitost izrednih ukrepov Banke Slovenije.

84. Nekateri pritožniki so izrazili nezadovoljstvo glede zakona o pravnih sredstvih 2020. G. Kotnik in g. Peterlin sta se v zvezi s tem sklicevala na omejitve glede višine odškodnine in težave pri izvajanju zakona. Prav tako sta izrazila zaskrbljenost glede domnevnega pomanjkanja pristojnosti domačih sodišč za preverjanje pravilnosti vrednotenja premoženja bank. Skupaj z g. Jesenko in go. Jesenko sta trdila, da zakon o pravnih sredstvih

2020 ne predvideva učinkovitih pravnih sredstev, pri čemer sta se sklicevala na pomisleke vrhovnega sodišča (glej 49. odstavek zgoraj).

85. Na koncu sta g. Jesenko in ga. Jesenko trdila, da je nezakonito stanje kar trajalo in se še naprej nista mogla potegovati za odškodnino zaradi domnevno neupravičenega izbrisa njunih obveznic zaradi neimplementacije odločbe iz leta 2016.

(b) Vlada

86. V prvi vrsti je vlada ob sklicevanju na zadevi *Olczak proti Poljski* (sklep), št. 30417/96, 60. odstavek, ESČP 2002-X (izvlečki) in *Sovtransavto Holding proti Ukrajini*, št. 48553/99, 91. odstavek, ESČP 2002-VII, trdila, da delnic brez ekonomske vrednosti ni mogoče šteti za premoženje v smislu 1. člena Protokola št. 1. Po mnenju vlade je enako veljalo za druge finančne instrumente, vključno z obveznicami, ki so bile v lasti nekaterih pritožnikov. Vlada je navedla, da bi bile banke v odsotnosti izrednih ukrepov v stečajnem postopku. Kot so ugotovila svetovalna podjetja, bi bile izgube v primeru stečaja take, da kvalificirane obveznosti niti delno ne bi bile poplačane. Pritožniki torej ne bi mogli legitimno pričakovati, da bodo ohranili svojo naložbo, za izpodbijane ukrepe pa ne bi moglo veljati, da posegajo v njihovo premoženje.

87. Drugič, vlada je trdila, da so bile banke, v katerih so imeli pritožniki delnice ali obveznice, in nekatere druge banke insolventne, kar je zahtevalo sprejetje nujnih ukrepov za zagotovitev stabilnosti bančnega sistema v Sloveniji in EU. Ti ukrepi so bili upravičeni v javnem interesu, pritožnikom pa zaradi naslednjih razlogov ni bilo treba nositi čezmernega bremena. Prvič, banke in njihovi lastniki so imeli dovolj časa za zagotovitev zadostnega kapitala, vendar jim to ni uspelo. Drugič, izguba, ki so jo utrpeli pritožniki, je bila enaka, kot bi bila v primeru stečaja, do katerega bi prišlo, če ne bi bila dodeljena državna pomoč. V zvezi s tem je vlada trdila, da so vodilna mednarodna svetovalna podjetja opravila pregled bank v skladu s preverjenimi metodami in praksami, ki se uporabljajo tudi v nekaterih drugih državah članicah EU in v okviru enotnega nadzornega mehanizma. Tretjič, državna pomoč ne bi bila skladna z zakonodajo EU, če delničarji in imetniki obveznic ne bi prispevali k odpravi kapitalskega primanjkljaja. To je pomenilo tudi spoštovanje načel, navedenih v sporočilu o bančništvu.

88. Kar zadeva sklicevanje nekaterih pritožnikov na kazenski postopek, uveden proti članom upravnega organa Banke Slovenije, je vlada trdila, da so navedbe na tej stopnji postopka nedokazane.

89. Tretjič, vlada je trdila, da bi lahko tisti, na katerih pravice so zadevni izredni ukrepi vplivali, vložili zahtevek v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu, kar bi omogočilo presojo o tem, ali so bile odločbe o uporabi izrednih ukrepov pravilne. Po mnenju vlade je bila odškodninska tožba primerno sredstvo za zaščito tega, kar bi morale veljati za običajni premoženjski interes. Po domači zakonodaji ima zakonodajalec še naprej

dolžnost zagotavljati učinkovito kompenzacijsko sredstvo v skladu z odločbo iz leta 2016, katere implementacija je zamujala iz objektivnih razlogov.

2. Presoja Sodišča

(a) Obstoj "premoženja" in poseg v lastninsko pravico

90. Sodišče znova poudarja, da ima pojem "premoženje" iz prvega dela 1. člena Protokola št. 1 h konvenciji samostojen pomen, ki ni omejen na lastništvo fizičnega blaga in je neodvisen od uradne klasifikacije v domačem pravu. Vprašanje, ki ga je treba preučiti v vsaki zadevi, je, ali je pritožnik na podlagi okoliščin zadeve, obravnavane kot celote, upravičen do bistvenega vsebinskega interesa, ki ga varuje 1. člen Protokola št. 1 (glej *Anheuser-Busch Inc. proti Portugalski* [VS], št. 73049/01, 63. odstavek, ECHR 2007-I). V nekaterih okoliščinah lahko "legitimno pričakovanje" pridobitve "premoženja" uživa tudi varstvo 1. člena Protokola št. 1. Torej, kadar je lastniški interes v naravi zahtevka, se lahko šteje, da ima oseba, kateri pripada, "legitimno pričakovanje", če obstaja zadostna podlaga za interes v nacionalnem pravu (prav tam, 65. odstavek).

91. Vlada je postavila vprašanje, ali lahko delnice in obveznice pritožnikov štejejo za "premoženje" v smislu 1. člena Protokola št. 1, saj po njenem mnenju niso imele ekonomske vrednosti. Sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da je že prej presodilo, da so delnice podjetja, proti kateremu je bil uveden postopek prisilne uprave zaradi njegove plačilne nesposobnosti in nezmožnosti izpolnjevanja obveznosti, nedvomno imele svojo ekonomsko vrednost in so bile premoženje v smislu 1. člena Protokola št. 1 (glej *Vefa Holding Sh.p.k. in Alimuçaj proti Albaniji* (sklep), št. 24096/05, 93. odstavek, 14. junij 2011). V sodbi *Lekić proti Sloveniji* ([VS], št. 36480/07, 11. december 2018) je Sodišče sprejelo, da je že samo posedovanje deleža ustvarilo lastninsko pravico in da pomanjkanje, med drugim, sredstev ni odtegnilo deleža pritožnika s področja uporabe 1. člena Protokola št. 1 (prav tam, 71. odstavek). Sodišče zato ugotavlja, da je 1. člen Protokola št. 1 veljal za izbris delnic pritožnikov tudi ob predpostavki, da je ugovor vlade glede njihove vprašljive ekonomske vrednosti veljaven.

92. Kar zadeva obveznice, Sodišče pripominja, da so imetniki obveznic načeloma imeli "legitimno pričakovanje", da bodo njihove zahteve izpolnjene v skladu s pogodbenimi klavzulami (glej, *mutatis mutandis*, *Mamatas in drugi proti Grčiji*, št. 63066/14 in 2 drugi, 91. odstavek, 21. julij 2016). Sodišče se je seznanilo s predlogom vlade, da banke zaradi svojega finančnega položaja na nobeni stopnji ne bi mogle poplačati svojih obveznosti do imetnikov obveznic. Ker pa glede tega ni bilo nobene domače sodne odločbe in ob upoštevanju omejenih podatkov, ki jih ima na voljo, Sodišče ne more zaključiti, da zadevne obveznice niso imele ekonomske vrednosti. Glede tega poudarja, da je ustavno sodišče to vprašanje pustilo odprto, pri čemer je tiste, ki so jih prizadeli izredni ukrepi, napotilo k

uveljavljanju svojih zahtevkov v ustreznem postopku (glej 42. odstavek zgoraj). Vendar pa so vsi taki postopki do danes še naprej začasno zadržani.

93. Sodišče zato ugotavlja, da se za to zadevo uporablja 1. člen Protokola št. 1 in da je izbris delnic ali obveznic pritožnikov pomenil poseg v njihovo pravico, zajamčeno s to določbo.

(b) Skladnost s 1. členom Protokola št. 1 h konvenciji

94. Kot je Sodišče že večkrat navedlo, 1. člen Protokola št. 1 vsebuje tri pravila: prvo pravilo, določeno v prvem stavku prvega odstavka, je splošne narave in določa načelo mirnega uživanja premoženja; drugo pravilo iz drugega stavka prvega odstavka se nanaša na odvzem premoženja in določa ustrezne pogoje; tretje pravilo, navedeno v drugem odstavku, priznava, da so države med drugim upravičene do izvajanja nadzora nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom. Drugo in tretje pravilo se nanašata na določene primere poseganja v pravico do mirnega uživanja premoženja in ju je treba razlagati v luči splošnega načela, določenega v prvem pravilu (glej, med drugim, *Ališić in drugi proti Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Srbiji, Sloveniji in nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji* [VS], št. 60642/08, 98. odstavek, ESČP 2014).

95. Glede vprašanja, katero od treh pravil iz 1. člena Protokola št. 1 se uporablja v tej zadevi, Sodišče ugotavlja, da so bile izpodbijane odločbe Banke Slovenije očitno sprejete z namenom obvladovanja bančnega sektorja v državi. Res je, da bi lahko šlo za odvzem premoženja, toda v teh okoliščinah je bil odvzem sestavni del sheme za nadzor bančnega sektorja. Zadevni ukrep je torej pomenil nadzor nad uporabo premoženja v smislu drugega odstavka 1. člena Protokola št. 1 (glej *Project-Trade d.o.o. proti Hrvaški*, št. 1920/14, 76. odstavek, 19. november 2020). Ocenjeval se bo v luči splošnega načela mirnega uživanja premoženja, s katerim je povezan (glej 94 zgoraj).

96. Sodišče ugotavlja, da sta odločbi Banke Slovenije z dne 17. decembra 2013 in 16. decembra 2014 imeli podlago v domači zakonodaji, zlasti ustreznih določbah Zakona o bančništvu (glej 55. do 58. odstavkov zgoraj), za katere je ustavno sodišče ugotovilo, da so združljive z ustavo (glej 38., 41. in 42. odstavek zgoraj). Sodišče tudi meni, da je bila zadevna zakonodaja v skladu z zahtevami glede kakovosti o dostopnosti in predvidljivosti.

97. Ob tem Sodišče znova poudarja, da zahteva po zakonitosti v smislu konvencije predvideva tudi, da mora notranje pravo zagotoviti ukrep pravnega varstva pred samovoljnim vmešavanjem organov oblasti v pravice, ki jih varuje konvencija. Sodišče je že ob prejšnjih priložnostih poudarilo, da morajo vsak poseg v mirno uživanje premoženja spremljati postopkovna jamstva, ki zadevnemu posamezniku ali subjektu zagotovijo ustrezno priložnost za predstavitev njegove zadeve odgovornim organom z namenom učinkovitega izpodbijanja ukrepov, ki posegajo v pravice, ki jih zagotavlja ta določba (glej *Capital Bank AD proti Bolgariji*, št. 49429/99, 134. odstavek, ESČP 2005-XII (izvlečki), in *Jokela proti Finski*, št. 28856/95, 45. odstavek,

ESČP 2002-IV). Za preverjanje izpolnjevanja teh pogojev je potreben celovit pregled veljavnih postopkov (prav tam).

98. V tej zadevi Sodišče ugotavlja, da je ustavno sodišče v svoji odločbi iz leta 2016 ocenilo pravne določbe, na katerih so temeljili izredni ukrepi, in ugotovilo, da kot take niso bile nezdržljive s pravico do zasebne lastnine, ker so bile pogojene z načelom, da nekdanji imetniki niso utrpeli izgube, ki bi bila večja od izgube, ki bi jo utrpeli v odsotnosti izpodbijanih ukrepov (tako imenovano načelo "noben upnik v slabšem položaju"). Ustavno sodišče pa ni presojalo, ali so bili izpodbijani ukrepi dejansko upravičeni v danih okoliščinah v upoštevem času za vsako od zadevnih bank (glej 42. odstavek zgoraj).

99. Po mnenju vlade je bil edini način za izpodbijanje odločb, ki posegajo v njihovo premoženje, da bi pritožniki vložili odškodninske zahteve proti Banki Slovenije v skladu s 350.a členom Zakona o bančništvu (glej 59., 75.-77. in 89. odstavek zgoraj). Kot pa je ugotovilo ustavno sodišče, nekdanji imetniki niso mogli učinkovito izpodbijati razlogov, na katerih so temeljile odločbe Banke Slovenije, saj niso imeli dostopa do ključnih podatkov, kot so poročila AQR in stresni testi (glej 9., 13., 15. in 43. odstavek zgoraj). Ustavno sodišče je ugotovilo več dodatnih pomanjkljivosti v zvezi z neravnovesjem položaja nekdanjih imetnikov in Banke Slovenije v postopkih po tedanji veljavni zakonodaji in sklenilo, da slednja nekdanjim imetnikom ni zagotavljala učinkovitega sodnega varstva. Odločilo je, da bo za zagotovitev učinkovitih pravnih sredstev treba sprejeti posebno zakonodajo (glej 43. in 44. odstavek zgoraj).

100. Sodišče ne vidi razlogov za odstopanje od ugotovitve ustavnega sodišča, da 350.a člen Zakona o bančništvu brez nadaljnje ustrezne ureditve postopka pritožnikom ni omogočal pravne poti za učinkovito izpodbijanje zadevnih ukrepov. Poleg tega ugotavlja, da čeprav je ustavno sodišče zakonodajalcu odredilo šestmesečni rok za sprejetje ustrezne zakonodaje (glej 44. odstavek zgoraj), je bil zakon za izvajanje odločbe iz leta 2016, in sicer zakon o pravnih sredstvih 2020 – sprejet šele novembra 2019. To je več kot tri leta od odločbe iz leta 2016. Res je, da ta zakon vsebuje podrobne določbe o odškodninskih postopkih v zvezi z izpodbijanimi ukrepi, vključno s pravico nekdanjih imetnikov do dostopa do tajnih podatkov, pomembnih za njihove zahteve, in Banki Slovenije nalaga breme dokazovanja, da so bili izpodbijani ukrepi dejansko nujni in da so spoštovali načelo "noben upnik v slabšem položaju" (glej 47., 48. in 56. odstavek zgoraj). Vendar pa zakon o pravnih sredstvih 2020, čeprav predstavlja pomemben napredek, doslej ni imel resničnih posledic za nekdanje imetnike, vključno s pritožniki. To pa zato, ker je ustavno sodišče na pobudo Banke Slovenije marca 2020 začasno zaustavilo njegovo izvrševanje (glej 51. odstavek zgoraj).

101. Sodišče se zaveda dejstva, da je bilo zagotavljanje učinkovitega pravnega sredstva v obravnavani zadevi povezano s kompleksnimi vprašanji glede spoštovanja različnih načel po pravu EU. Ugotavlja tudi, da je SEU v

postopku, ki je privedel do odločbe iz leta 2016, izvedlo predhodno odločanje (glej 39. in 40. odstavek zgoraj) in je bilo k temu znova pozvano v postopku v zvezi s preverjanjem ustavnosti zakona o pravnih sredstvih 2020 (glej 52. odstavek zgoraj). Vendar Sodišče ne more prezreti dejstva, da je tožena država ostala odgovorna za zagotovitev pravic nekdanjim imetnikom po 1. členu Protokola št. 1. Ta obveznost, vključno s postopkovnim vidikom, je nastala, ko so bili predvideni izredni ukrepi Banke Slovenije, vendar teh ukrepov niso spremljala zadostna postopkovna jamstva proti arbitrarnosti. Nekdanji imetniki, ki so v letih 2013 ali 2014 izgubili delnice ali obveznice, doslej niso imeli učinkovitega dostopa do smiselne pravne poti za izpodbijanje razlogov za takšne ukrepe in zahtevanje odškodnine, kaj šele, da bi prišli do dokončne odločitve glede njihovih zahtevkov.

102. Ob upoštevanju zgornjih razmislekov g. Pintarju, g. Kotniku, g. Peterlinu in g. Jukiču ni mogoče očitati, da niso vložili odškodninskega pravnega sredstva – možnost, ki jim ostaja odprta glede na odločbo iz leta 2016 in določbe zakona o pravnih sredstvih 2020. V resnici je bil dostop do takega sredstva doslej kvečjemu teoretičen.

103. Kar zadeva ugovor vlade glede spoštovanja šestmesečnega roka s strani pritožnikov Sodišče ugotavlja, da je to vprašanje tesno povezano z vprašanjem izčrpanja domačih pravnih sredstev (glej *Lopes devteron Sousa Fernandes proti Portugalski* [VS], št. 56080/13, 130. odstavek, 19. december 2017), zato sta bila v tej zadevi oba pridružena k preučitvi utemeljenosti te zadeve (glej 79. odstavek zgoraj). Sodišče ponavlja, da šestmesečno obdobje praviloma teče od datuma dokončne odločitve v postopku izčrpanja domačih pravnih sredstev. Kadar je že od začetka jasno, da pritožnik nima na voljo nobenega učinkovitega pravnega sredstva, rok teče od datuma dejanj ali ukrepov, proti katerim se pritožuje, ali od datuma seznanitve s tem dejanjem ali njegovim vplivom ali škodovanjem pritožniku. Obenem prvega odstavka 35. člena ni mogoče razlagati na način, ki bi od pritožnika zahteval, da Sodišče obvesti o svoji pritožbi, preden je njegov položaj zvezi z zadevo pravnomočno rešen na nacionalni ravni. Kadar torej pritožnik izkoristi na videz obstoječe pravno sredstvo in šele pozneje spozna okoliščine, zaradi katerih je pravno sredstvo neučinkovito, Sodišče meni, da bi bilo za namene prvega odstavka 35. člena primerno, da se začetek štetja šestmesečnega roka začne na datum, ko je pritožnik prvič izvedel ali bi moral vedeti za take okoliščine (glej *Zubkov in drugi proti Rusiji*, št. 29431/05 in dve drugi, 101. odstavek, 7. november 2017, in *Varnava in drugi proti Turčiji* [VS], št. 16064/90 in 8 drugih, 157. odstavek, ESČP 2009).

104. Ob vrnitvi na dejstva, ki jih ima na voljo, Sodišče ugotavlja, da g. Pintar očitno ni bil obveščen o izbrisu svojih delnic s strani zadevne banke (glej 17. odstavek zgoraj), temveč je o tem izvedel iz medijev (glej 21. odstavek zgoraj). Ob upoštevanju datuma njegovega dopisovanja z Banko Slovenije (prav tam), njegove trditve, da ni imel na voljo učinkovitih pravnih sredstev, in ugotovitve Sodišča glede pomanjkanja učinkovitosti

kompenzacijskega sredstva (glej 100.– 102. odstavek zgoraj), Sodišče ne vidi razloga za nestrinjanje z vlado, ki je priznala, da je bila njegova pritožba vložena v šestmesečnem roku (glej 75. odstavek zgoraj).

105. Kar zadeva preostale pritožnike, je vlada trdila, da razen zahtevka iz 350.a člena Zakona o bančništvu nobeno drugo pravno sredstvo ne bi moglo potencialno ponuditi kakšne poprave krivic nekdanjim imetnikom (glej 75., 76. in 89. odstavek zgoraj). Sodišče mora zato ugotoviti, ali so pritožniki z vložitvijo svojih pritožb pri Sodišču v šestih mesecih, odkar so izčrpali druga pravna sredstva, ki so se izkazala za neučinkovita, ravnali v skladu z zahtevami prvega odstavka 35. člena.

106. G. Kotnik, g. Peterlin in g. Jukič so se na Sodišče obrnili v šestih mesecih po odločitvah ustavnega sodišča v njihovih zadevah (glej 25. in 28. odstavek zgoraj). Ob upoštevanju posebne narave ukrepov, ki so bili sprejeti proti pritožnikom, Sodišče ne ugotavlja kot potrjeno, da bi ti lahko v tedanjem času predvideli, da jim pravna sredstva, ki so jih uporabili, in sicer pritožba glede sprememb v sodnem registru (glej 24. odstavek zgoraj) in neposredna ustavna pritožba (glej 28. odstavek zgoraj), ne bodo koristila. Poleg tega ugotavlja, da so postopki, ki so jih vodili zadevni pritožniki, privedli do odločbe ustavnega sodišča iz leta 2016, v kateri sta bila g. Jukič in g. Kotnik med pobudniki (glej 25., 28. in 38. odstavek zgoraj). Ga. Logar je prav tako vložila pritožbo v šestih mesecih po tem, ko je izvedela za odločbo ustavnega sodišča z dne 4. septembra 2017 (glej 30. odstavek zgoraj). Slednja je predstavljala dokončno odločitev v postopku, ki ga je leta 2014 sprožila na podlagi 4. člena Zakona o upravnem sporu (glej 30. odstavek zgoraj). Sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da ga. Logar še zdaleč ni bila edina nekdanja imetnica, ki je menila, da ima pravno sredstvo po 4. členu Zakona o upravnem sporu nekaj možnosti za uspeh (glej 27., 62. in 63. odstavek zgoraj). Res je, da je odločba ustavnega sodišča, izdana v drugih podobnih zadevah, na katero se je sklicevala vlada (glej 76. odstavek zgoraj), izrecno potrdila ugotovitev vrhovnega sodišča, da se 4. člen Zakona o upravnem sporu ne uporablja v zadevah, ki so jih vložili nekdanji imetniki. Vendar je bila ta odločba ustavnega sodišča izdana več kot tri leta po tem, ko je ga. Logar sprožila postopek, in medtem ko je bila njena ustavna pritožba v postopku pred ustavnim sodiščem (glej 30. in 63. odstavek zgoraj).

107. Ob upoštevanju pomanjkanja učinkovite alternative (glej 100.– 102. odstavek zgoraj) Sodišče meni, da nobenega od sklopov postopkov, ki so jih sprožili g. Kotnik, g. Peterlin, g. Jukič in ga. Logar, ni mogoče obravnavati kot neprimerne ali napačno predvidene poti, ki bi jih lahko v tistem času obravnavali kot verjetno neuspešne že od vsega začetka in zato ne bi smeli biti upoštevani pri izračunu šestmesečnega roka (glej, na primer, *Lopes de Sousa Fernandes*, navedena zgoraj, 138. odstavek; in nasprotno, *Musayeva in drugi proti Rusiji* (sklep.), št. 74239/01, 1. junij 2006; in *Rezgui proti Franciji* (sklep.), št. 49859/99, ESČP 2000-XI). Poleg tega Sodišče ne more prezreti dejstva, da je zaupna narava odločb Banke Slovenije in dokumentov,

na katerih so temeljile, pritožnikom preprečevala razumevanje okoliščin, v katerih je prišlo do posega v njihove lastninske pravice, in razlogov, na katerih je temeljil. Zato za pritožnike ne more biti nerazumno, da so čakali do prejema sodnih odločb, za katere so lahko legitimno šteli, da so bistvene za vložitev pritožbe na Sodišče, še pred vložitvijo take pritožbe (glej, *mutatis mutandis*, *Zubkov in drugi*, navedena zgoraj, 108. odstavek).

108. Preostala pritožnika – g. Jesenko in ga. Jesenko - sta vložila pritožbi v šestih mesecih po odločitvi ustavnega sodišča z dne 1. decembra 2017. Sodišče ugotavlja, da sta g. Jesenko in ga. Jesenko pred ustavnim sodiščem izpostavila prav vprašanja, ki sta jih pozneje sprožila pred Sodiščem, in sicer pomanjkanje implementacije odločbe iz leta 2016 in posledično nezmožnost učinkovitega izpodbijanja izrednega ukrepa Banke Slovenije (glej 36. odstavek zgoraj). Njuna pritožba je bila zavrnjena zaradi neizčrpanja notranjih pravnih sredstev, ne da bi ustavno sodišče navedlo, katerih pravnih sredstev pritožnika nista izčrpala. Sodišče ugotavlja, da je bil v času vložitve ustavne pritožbe njun odškodninski zahtevek, ki je bil po mnenju vlade edino potencialno učinkovito pravno sredstvo v danih okoliščinah (glej 75.- 77. odstavek zgoraj), še naprej začasno zadržan do izvršitve odločbe ustavnega sodišča (glej 44. in 75. odstavek zgoraj). Rok za izvršitev odločbe iz leta 2016, ki ga je zakonodajalcu dalo ustavno sodišče, se je iztekel 15. maja 2017 (glej 51. odstavek zgoraj) in g. Jesenko in ga. Jesenko sta vložila svojo pritožbo na ustavno sodišče več mesecev pozneje (glej 36. odstavek zgoraj). Kot je trdila vlada, je zakonodajalca še naprej zavezovala obveznost, določena v odločbi iz leta 2016 (glej 89. odstavek zgoraj), in zato g. Jesenko in ge. Jesenko ni bilo mogoče očitati čakanja na to, da se situacija reši na domači ravni in tega, da sta svojo pritožbo vložila, ko je postalo očitno, da na domači ravni ni bilo realnih možnosti za ugoden izid ali napredek njunih pritožb (glej *Sokolov in drugi proti Srbiji* (sklep), št. 30859/10, in šest drugih pritožb, 14. januar 2014).

109. Glede na zgoraj navedeno Sodišče ugotavlja, da ne odškodninsko sredstvo niti katera koli druga pravna sredstva, ki so jih poskusili nekateri pritožniki, niso zagotovila razumne možnosti za izpodbijanje spornih odločb Banke Slovenije in/ali zahtevanje odškodnine. Glede na to ugotovitev Sodišče ne bo obravnavalo posebnih elementov pravnega sredstva, ki jih predvideva zakon o pravnih sredstvih 2020 (glej 83. in 84. odstavek zgoraj), in to še toliko bolj, ker je pregled tega zakona trenutno v teku pred ustavnim sodiščem.

110. Ob upoštevanju zgoraj navedenega Sodišče ugotavlja, da posega v premoženje pritožnikov niso spremljala zadostna postopkovna jamstva proti arbitrarnosti in zato ni bil zakonit v smislu 1. člena Protokola št. 1. Zato niti ni potrebno, zaradi pomanjkanja ustreznih podatkov pa tudi ni mogoče, da bi Sodišče ugotovilo, ali so bile izpolnjene druge zahteve te določbe. Sodišče se zato vzdrži izražanja mnenj o tem, ali so bili izredni ukrepi, zaradi katerih so bile delnice in obveznice tožečih strank izbrisane v splošnem interesu in,

če je tako, ali je bilo vzpostavljeno pravično ravnoesje med zahtevami splošnega interesa skupnosti in varovanjem pravice pritožnikov do mirnega uživanja njihovega premoženja (glej, *mutatis mutandis*, *Project-Trade d.o.o.*, navedeno zgoraj, 87. odstavek).

111. Zato Sodišče zavrača predhodne ugovore vlade, ki so bili pridruženi preučitvi utemeljenosti (glej 79. odstavek zgoraj), in ugotavlja, da je bil kršen 1. člen Protokola št. 1 h konvenciji.

IV. UPORABA 46. ČLENA KONVENCIJE

112. Ustrezni deli 46. člena konvencije se glasijo:

"1. Visoke pogodbenice se obvezujejo, da bodo spoštovale končno sodbo Sodišča v vsaki zadevi, v kateri nastopajo kot stranke.

2. Končna sodba Sodišča se pošlje Odboru ministrov, ki nadzoruje njeno izvršitev ..."

113. Sodišče ponovno poudarja, da 46. člen konvencije, kakor je obrazložen v skladu s 1. členom, toženim državam nalaga pod nadzorom Odbora ministrov zakonsko obveznost uveljavitve ustreznih splošnih oziroma posamičnih ukrepov za zagotavljanje pravic pritožnikov, za katere je Sodišče ugotovilo, da so bile kršene. Take ukrepe je treba sprejeti tudi glede drugih oseb, ki so v položaju pritožnikov, zlasti z razrešitvijo vprašanj, ki so pripeljala do ugotovitev Sodišča (glej *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 94. odstavek, ESČP 2005 X in *Ališić in drugi*, navedena zgoraj, 96. odstavek).

114. Kršitev, ki jo je Sodišče ugotovilo v tej zadevi, prizadeva mnogo ljudi in subjektov, in sicer tisoče nekdanjih imetnikov izbranih delnic in obveznic (glej 49. in 50. odstavek zgoraj). Zato je bistveno, da imajo ti dostop do pravne poti, ki jim omogoča učinkovito izpodbijanje poseganja v njihovo pravico do premoženja. Takšen dostop je treba v praksi zagotoviti takoj, ko je to mogoče. Glede na čas, ki je minil od sprejetja izpodbijanih ukrepov, je še posebej pomembno, da se sprejmejo ustrezni ukrepi za zagotovitev, da se postopek, ki je bil enkrat sprožen ali se je nadaljeval, vodi brez nepotrebnih dodatnih zamud.

V. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

115. 41. člen konvencije določa:

"Če sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki zagotovi pravično zadoščenje, če je to potrebno."

A. Odškodnina

116. Glede premoženjske škode so pritožniki svoje zahteve oblikovali kot sledi:

– G. Pintar je zahteval 40.500 evrov (EUR), kar naj bi domnevno ustrezalo nakupni ceni vseh njegovih izbrisanih delnic.

– G. Kotnik je zahteval 352.700 EUR glede na vrednost izbrisanih obveznic in 107.104 EUR za neplačane pogodbene obresti. G. Peterlin je zahteval 987 EUR glede na vrednost izbrisanih delnic.

– G. Jukič je zahteval 26.044 evrov, kar naj bi domnevno ustrezalo zadnji znani knjigovodski vrednosti izbrisanih delnic skupaj z zamudnimi obrestmi od 18. decembra 2013 za ta znesek.

– Ga. Logar je zahtevala 117.214 evrov za izbrisane delnice skupaj z zamudnimi obrestmi od 18. decembra 2013 za ta znesek.

– G. Jesenko in ga. Jesenko sta zahtevala 85.000 EUR in 152.900 EUR, kar naj bi domnevno ustrezalo vrednosti njunih obveznic, ter 21.250 EUR in 38.225 EUR iz naslova neplačanih pogodbenih obresti.

117. Vlada je trdila, da pritožniki niso utemeljili svojih zahtevkov za premoženjsko škodo, saj naj bi bile zadevne delnice ali obveznice brez ekonomske vrednosti. Poleg tega nekateri pritožniki niso predložili ustreznih dokazov o nakupni ceni svojih delnic ali obveznic.

118. Čeprav so bile delnice ali obveznice pritožnikov res izbrisane kot posledica izpodbijanih odločb Banke Slovenije, Sodišče ne more ugibati, kakšen bi bil končni rezultat, če bi pritožniki lahko učinkovito izpodbijali te odločbe v postopku, ki bi bil skladen z zahtevami postopkovnih obveznosti države po 1. členu Protokola št. 1 (glej, *mutatis mutandis*, *Project-Trade*, navedena zgoraj, 110. odstavek, in *Capital Bank AD*, navedeno zgoraj, 144. odstavek). V teh okoliščinah in glede na obveznost države, da pritožnikom omogoči, da učinkovito izpodbijajo zadevne ukrepe in zahtevajo odškodnino (glej 110. in 114. odstavek zgoraj, ter *Ališić in drugi*, navedena zgoraj, 103. odstavek), Sodišče na tej podlagi ne prisoja ničesar.

119. Glede nepremoženjske škode so pritožniki podali naslednje terjatve:

– G. Pintar je zahteval 150.000 EUR.

– G. Kotnik in g. Peterlin sta zahtevala vsak po 5.000 EUR.

– G. Jukič je zahteval 3.000 EUR.

– G. Jesenko in ga. Jesenko sta zahtevala vsak po 8.000 EUR.

– Ga. Logar na tej podlagi ni zahtevala ničesar.

120. Vlada je trdila, da so zahtevki neupravičeni.

121. Sodišče ugotavlja, da ga. Logar ni vložila nobenega zahtevka v zvezi z nepremoženjsko škodo, zato ji v zvezi s tem ni bilo mogoče prisoditi nobene odškodnine. Poleg tega sprejema, da jim je dolgotrajna nezmožnost preostalih pritožnikov, da zahtevajo odškodnino zaradi izbrisa njihovih delnic ali obveznic, ter negotovosti glede pravnega sredstva, ki bi jim to omogočilo, povzročila določeno stisko in razočaranje. Zato Sodišče na podlagi načela pravičnosti, kakor to zahteva 41. člen konvencije, g. Pintarju, g. Kotniku, g. Jukiču, g. Jesenko in ge. Jesenko na tej podlagi prisoja vsakemu po 3.000 EUR in g. Peterlinu 1.000 EUR.

B. Stroški in izdatki

122. Pritožniki so podali naslednje zahteve za stroške in izdatke pred Sodiščem

- G. Pintar je zahteval 915 EUR.
- G. Kotnik in g. Peterlin sta skupaj zahtevala 1.868 EUR.
- Ga. Logar je zahtevala 2.964 EUR.
- G. Jesenko in ga. Jesenko sta skupaj zahtevala 1.200 EUR.
- G. Jukič iz tega naslova ni zahteval ničesar.

123. Ob sklicevanju na domačo odvetniško tarifo je vlada trdila, da so bili zahtevki za stroške in izdatke previsoki.

124. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov samo, če dokaže, da so ti dejansko nastali in so bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen. V tem primeru Sodišče ugotavlja, da g. Jukič ni postavil nobenega zahtevka in mu zato ne prisoja ničesar. Kar zadeva preostale pritožnike, ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in zgoraj navedenih meril, Sodišče meni, da je razumno v celoti prisoditi zneske, ki jih zahtevajo pritožniki, ter morebitni davek, ki se lahko obračuna pritožnikom.

C. Zamudne obresti

125. Po mnenju sodišča je primerno, da je osnova za izračun zamudnih obresti posojilna obrestna mera Evropske centralne banke, povečana za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *odloči*, da pritožbe združi;
2. *odloči*, da poveže utemeljenost s predhodnimi ugovori vlade glede izčrpanja notranjepravnih sredstev in glede spoštovanja šestmesečnega roka in jih zavrne;
3. *razglaš*a, da so pritožbe sprejemljive;
4. *razsoj*a, da je bil kršen 1. člen Protokola št. 1 h konvenciji;
5. *razsoj*a,
 - (a) da mora tožena država pritožnikom v treh mesecih od dneva, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati zneske:
 - (i) 3.000 EUR (tri tisoč evrov) vsakemu od naslednjih pritožnikov: g. Pintarju (pritožba št. 49969/14), g. Kotniku (pritožba št.

- 20530/16), g. Jukiču (pritožba št. 4713/17), g. Jesenko (pritožba št. 16311/18) in ge. Jesenko (pritožba št. 16311/18) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
- (ii) 1.000 EUR (en tisoč evrov) g. Peterlinu (pritožba št. 20530/16) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
- (iii) zneske, navedene v priloženi preglednici, skupaj z morebitnim davkom, ki se lahko zaračuna pritožnikom, za stroške in izdatke;
- (b) da se za navedene zneske od dneva poteka zgoraj navedenih treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

6. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnikov za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 14. septembra 2021 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

{podpis_p_2}

Stanley Naismith
sodni tajnik

Jon Fridrik Kjølbro
predsednik

DODATEK

Seznam zadev:

Št.	Pritožba št.	Pritožnik Datum rojstva Kraj stalnega prebivališča	Zastopnik	Znesek, prisojen za stroške in izdatke na pritožbo
1.	49969/14 Vložena 7. 7. 2014	Jože PINTAR 3. 1. 1967 Škofja Loka	Odvetniška družba SIBINČIČ KRIŽANEC Ljubljana	915 EUR
2.	20530/16 Vložena 8. 4. 2016	Tadej KOTNIK 26. 2. 1972 Ljubljana Jožko PETERLIN 6. 6. 1966 Portorož	Aleš KALUŽA Ljubljana	1.868 EUR
3.	4713/17 Vložena 10. 1. 2017	Luka JUKIČ 13. 7. 1974 Črnomelj	Samo- zastopanje	/
4.	13244/18 Vložena 12. 3. 2018	Milena LOGAR 7. 10. 1953 Trebnje	Miha KUNIČ Ljubljana	2.964 EUR

SODBA V ZADEVI PINTAR IN DRUGI proti SLOVENIJI – DODATEK

Št.	Pritožba št.	Pritožnik Datum rojstva Kraj stalnega prebivališča	Zastopnik	Znesek, prisojen za stroške in izdatke na pritožbo
5.	16311/18 Vložena 4. 4. 2018	Andrej JESENKO 13. 1. 1953 Ljubljana Irena JESENKO 18. 12. 1956 Ljubljana	Tjaša VALIČ Ljubljana	1.200 EUR